

Кантрольныя тэсты па тэме “Аднародныя члены сказа”

Тэст 1

1. Адзначце правільнае сцверджанне:

- 1) Аднародныя члены сказа – словы, якія служаць для выражэння адносінаў таго, хто гаворыць, да выказанай думкі ці да спосабу яе выражэння.
- 2) Аднародныя члены сказа – члены сказа, якія развіваюць сказ, удакладняюць, паясняюць думку, выражаную галоўнымі членамі.
- 3) Аднародныя члены сказа – члены сказа, якія выконваюць аднолькавую сінтаксічную функцыю, адносяцца да аднаго агульнага для іх члена і характарызуюцца інтэлектуальнай пералічэння ці супастаўлення.
- 4) Аднародныя члены сказа – члены сказа, якія выражаюць прэдыкатыўнасць і складаюць граматычную аснову сказа.
- 5) Аднародныя члены сказа – члены сказа, якія выдзелены сэнсавы і інтэлектуальны з мэтай узмацніць іх значэнне і надаць ім некаторую самастойнасць.

2. Адзначце прыметы аднароднасці членаў сказа:

- 1) маюць інтанацыю супастаўлення;
- 2) звычайна выражаюць адна тыпныя паняцці;
- 3) звязаны паміж сабой падпарадкавальнай сувяззю;
- 4) займаюць пазіцыю аднаго члена сказа;
- 5) часта маюць аднолькавае марфалагічнае выражэнне.

3. Не з’яўляюцца аднароднымі:

- 1) фразеалагізмы, у якіх ёсць паўторныя злучнікі;
- 2) дзейнікі;
- 3) кампаненты простага ўскладненага дзеяслова выказніка;
- 4) два назоўнікі, якія ўказваюць на мяжу працяжання дзеянняў;
- 5) акалічнасці.

4. Адзначце сказы з аднароднымі дзейнікамі:

- 1) Рэшта вясны, усё лета і частка восні заставаліся вольныя (Якуб Колас).
- 2) Мелодыя, яшчэ мелодыя прагучала ў гэтай нязвычайнай цішыні (М.Лынькоў).
- 3) Мы, беларусы, як і кожны народ, любім сваю родную зямлю, сваю рэспубліку, ганарымся ёю (Т.Хадкевіч).
- 4) Алеі, алеі шумяць над галавой (Я.Сіпакоў).
- 5) Пяшчотная на выгляд, малапрыкметная і далікатная кветачка, расянка на справе аказваецца расліна-драпежнік (В.Крукоўскі).

5. Адзначце сказы з аднароднымі выказнікамі:

- 1) Грай, грай, жалеечка! Грай, грай, вясёлая (Янка Купала).
- 2) У бібліятэцы было халаднавата, як заўсёды ў мураванай будыніне, калі доўга не палілі ў печах або не было ўключана абагрэванне (А.Жук).
- 3) Васілёвы паходы ў лес дапамагаюць сям’і не існаваць, а жыць (І.Навуменка).
- 4) Любая літаратура можа сказаць, што яна багатая і развітая, калі мае свайго Караткевіча (А.Васілевіч).

5) На маленькім лапіку зямлі, дзе я прылёт, ідуць свае клопаты і турботы: спяшаецца некуды цягавітая мурашка, уверх па сцяблінцы паўзе спакойная божая кароўка (І.Навуменка).

6. Адзначце сказы з аднароднымі дапаўненнямі:

1) Кожны дзень папаўняў Мікола сваю калекцыю, ці, як называў бацька, “карцінную галерэю” (М.Лынькоў).

2) Васіль Быкаў не толькі ў беларускай літаратуры, але і ва ўсёй савецкай літаратуры аказаўся паслядоўным прыхільнікам ваеннай тэмы (Д.Бугаёў).

3) І жорстка помсціцца здрада – холадам і адчаем поўніцца душа чалавека, які здраджвае Радзіме, дому, бацьку, маці... (В.Гігевіч).

4) Ціха звоніць у полі калоссе, зоркі свецяцца ў вышыні. Наша родная мова прыносіць столькі ласкі, святла, цеплыні (П.Прыходзька).

5) З разамлелага жалеза Антоць вырабляў сярпы і падковы, завесы і плугі, бароны і нажы (У.Ліпскі).

7. Адзначце сказы з аднароднымі азначэннямі:

1) Незразумелая, складаная, супярэчлівая істота – чалавек (В.Быкаў).

2) Вецер сціх, і бязлюдная лясная дарога была зусім ціхая (К.Чорны).

3) Чароўнымі, сардэчнымі песнямі спавіта наша звонкагалосая беларуская зямля (Р.Шырма).

4) Духоўнае жыццё дзіцяці паўнацэннае толькі тады, калі яно жыве ў свеце гульні, казкі, музыкі, фантазіі, творчасці (В.Вітка).

5) Здалёк даносіўся моцны, з перакатамі гул (М.Лынькоў).

8. Адзначце сказы, у якіх дапушчана пунктуацыйная памылка:

1) Цёплы, жнівеньскі вецер хваляй прабягаў па жаўцізне налітых жытоў (У.Краўчанка).

2) За ноч патаўсцелі ўсланыя лёгкім пухам, тонкія стрэхі гумнаў і хат (В.Адамчык).

3) Фурманка выехала на поле, і густое, рослае жыта з двух бакоў цесна абступіла дарогу (К.Крапіва).

4) Па небе яшчэ снавалі непрыветлівыя кудлатыя хмары (І.Дамашэвіч).

5) Святаynnік плямісты чатырохгранны расце звычайна палосамі па лісцвяных і змешаных лясах, палях, сухадольных лугах, кустах.

9. Адзначце сказы з аднароднымі акалічнасцямі:

1) Ляжыць Мікола ні жывы ні мёртвы і толькі чуе, як моцна б’ецца ды вырываецца з грудзей яго маленькае сэрца (М.Лынькоў).

2) Байцоў сустракалі з хлебам-соллю (М.Зарэцкі).

3) Башлыкоў раптам праз варушэнне снегу заўважыў там, пад покрывам цемры, дзіўныя постаці (І.Мележ).

4) Пакой раз-пораз заліваўся мігатлівым водбліскам маланкі, непадалёк грымела гулка, раскаціста (Т.Хадкевіч).

5) На рэчку хлопцы выбягалі крыху пакоўзацца на лёдзе ці так пабегаць на свабодзе (Якуб Колас).

10. Адзначце сказы, у якіх на месцы пропуску трэба паставіць двухкроп’е:

1) Васіль з дзяцінства быў грыбніком. Ведаў, дзе растуць у лесе баравікі_ сасонніку, паміж моху, на ўскрайках або каля лясных дарог (Л.Дайнека).

2) І агонь лямпы на сталё, і хата з белай печчу пасярэдзіне, і маці, і бацька_ўсё гэта злівалася ў маёй свядомасці ў штосьці суцэльнае, адкуль, здавалася, нічога нельга было адняць (В.Гігевіч).

3) Тут было некалькі дзесяткаў сялян_з сем'ямі, з маёмасцю, з коньмі (М.Лынькоў).

4) Я выйшаў на вуліцу і адчуў, як сцюдзёнае марознае паветра апаліла мне твар_пачуў, як звонка рыпіць снег; убачыў, як гарыць на сонцы аснежанае поле (А.Асіпенка).

5) Алесю ўспаміналася ўсё, што звязана з маленствам_непаўторная прыгажосць краю, родная хата, блізкія яму людзі (У. Караткевіч).

11. Адзначце сказы, у якіх на месцы пропуску трэба паставіць працяжнік:

1) Ён быў яшчэ малы і таму ўсяго на свеце баяўся_сярдзітай пчалы, і калючага асоту, і нават звычайнага матыля (А.Якімовіч).

2) Надумалася_і пайду! (І.Мележ).

3) Дрэвы, стагі, будынкi_ўсё гэта злівалася з гарызонтам (У.Шахавец).

4) Ішоў ён ноччу_лесам, адзін (А.Кулакоўскі).

5) А знізу гэты лес кашлаты меў зелянюсенькія шаты_лазы, чаромхі ці крушыны, алешын ліпкіх, верабіны (Якуб Колас).

12. Адзначце сказы, якія маюць некалькі радоў аднародных членаў:

1) Колісь, яшчэ ў дні юнацтва, мяне вабілі неакрэсленыя далечы, маўклівыя і мудрыя ў сваёй задуменнасці, прасторы зямлі з іх шматлікімі гаманкімі дарогамі (Якуб Колас).

2) Кожны стараўся набраць сабе лепшага вещь-маю ды яшчэ вырваць з каранямі пару бярозак і аздобіць імі сядзібу (С.Кухараў).

3) Высока цаніў нашу песню і М.Глінка і ў аснову хору ў некаторых творах паклаў песні беларускай вёскі (Р.Шырма).

4) Жытнёвыя палі і квяцістыя шаўковыя сенажаці, смалістыя сосны і развесістыя явары навяваюць халодны смутак пры расставаннях і вялікую светлую радасць пры сустрэчах (У.Караткевіч).

5) З паўгазіны таптаўся каля елачкі, расхінаў ландышы, але гняздо так і не знаходзіў (З.Бяспалы).

13. Адзначце сказы, у якіх трэба паставіць двухкроп'е і працяжнік:

1) Нідзе ні ў полі, ні ў гарах, ні на дарозе не падпільноўвала іх такая небяспека трапіць у пастку, як тады, калі яны заходзілі ў вёскі, сялібы, на хутары, калі сустракаліся з людзьмі (В.Быкаў).

2) З машын здымалі канапы і сталы, крэслы і ложка, чамаданы і клункі з розным дамашнім набыткам і акуратна ставілі ля ўваходу (С.Міхальчук).

3) А між тым якраз у той час праславіўся дзед Талаш як ваяка, ды які яшчэ ваяка чырвоны партызан, і не радавы, не просты партызан! (Якуб Колас).

4) Хавае вавёрка свае запасы і ў дупле, і ў апалых лісцях, і ў зямлі выкапае ямку, паложыць туды свой харч і закапае яго (В.Вольскі).

5) Усё жыццё юнацтва, сталасць, старасць свае адзнакі ў нас пераплялі (П.Панчанка).

Тэст 2

1. Адзначце правільнае сцверджанне:

Паміж аднароднымі членамі сказа ўстанаўліваюцца адносіны...

- 1) далучальныя; 2) прасторавыя; 3) пералічальныя;
- 4) супраціўныя; 5) акалічнасныя.

2. Адзначце правільнае сцверджанне:

Аднародныя члены сказа звязваюцца злучнікамі...

- 1) далучальнымі; 2) размеркавальнымі; 3) уступальнымі;
- 4) тлумачальнымі; 5) спалучальнымі.

3. Адзначце прыметы аднароднасці членаў сказа:

- 1) паміж сабой сінтаксічна залежныя;
- 2) выконваюць розную сінтаксічную ролю;
- 3) маюць агульную лагічную аснову;
- 4) маюць інтанацыю пералічэння;
- 5) маюць аднолькавае марфалагічнае выражэнне.

4. Адзначце сказы з аднароднымі дзейнікамі:

- 1) Цёк сок-бярозавік, і свежыя бярозавыя пні былі мокрыя, быццам іх хто паабліваў знарок (Б.Сачанка).
- 2) Грабцы – дзяўчаты, маладзіцы – штораз варушацца жывей, бо чуюць голас навальніцы, а хмары коцяцца бліжэй (Якуб Колас).
- 3) Лясы, лясы раскінуліся на шмат кіламетраў на ўсход (Р.Няхай).
- 4) У гісторыі не фантазія, не творчы вымысел павінны кіраваць рукой даследчыка, а карпатлівая праца і асэнсаванне матэрыялу, назапашанага на працягу стагоддзяў (А.Траяноўскі).
- 5) Уздоўж чыгункі густа сплялася шыпшына, або дзікая ружа (В.Вольскі).

5. Адзначце сказы з аднароднымі выказнікамі:

- 1) І вось яна, вада, той чысты крышталёў, ад якога, бывае, у летнюю спёку не адарвацца: зубы заходзяцца, рукі млеюць трымаць навывыжжку цяжкае вядро, а ты, здаецца, усё піў бы ды піў, ніяк не наталяючы смагі (Я.Сіпакоў).
- 2) Людзі, што хаваліся за дрэвамі, відаць, толькі і чакалі загаду наступаць, бо яго адразу і падхапілі (І.Мележ).
- 3) Пранёсся раптоўны парыў ветру, закруціў пыл па вуліцах, зашастаў веццем вулічных прысад і сціх гэтак жа раптоўна, як і ўзняўся (Т.Хадкевіч).
- 4) Маці, узяўшы капаніцу, пайшла на агарод палоць і акупваць бульбу (Б.Сачанка).
- 5) Дождж густавата сеяўся з нізкага неба, але быў па-восеньску драбнаваты, без ветру, яшчэ не нарабіў гразі на падворку (В.Быкаў).

6. Адзначце сказы з аднароднымі дапаўненнямі:

- 1) Доўг салдацкай службы патрабаваў ад мяне несці параненага сябра і клапаціцца пра яго (І.Шамякін).
- 2) Спежкі-дарожкі нашы сышліся, жыць неразлучна мы пакляліся (А.Александровіч).

3) Як у люстэрка, глядзіцца ў прыроду чалавек і бярэ ад яе душэўнасць, і ласку, і мудрасць (Я.Скрыган).

4) На пероне мітусяцца дзяўчаткі ў штанах, у басаножках на тоўстых абцасах – мода з гарадоў рушыла ў правінцыю (І.Навуменка).

5) Кожны з дзяцей прабіваўся наперад, каб на свае вочы ўбачыць незвычайны самалёт, ці аэраплан (Я.Маўр).

7. Адзначце сказы з аднароднымі азначэннямі:

1) “Вянок” – цэласная і закончаная кніга, і разам з тым яна адкрытая, унутрана звязаная з іншымі вершамі паэта (Т.Чабан).

2) Сотні помнікаў на балгарскай зямлі пастаўлены на грошы, ахвяраваныя людзьмі, сабраныя па падпісцы (Н.Гілевіч).

3) Не палохайце дзіця патрабаваннем сціхнуць, замаўчаць! (В.Вітка).

4) Недалёка ад чыгункі праходзіла шасейная дарога Брэст – Мінск (І.Шамякін).

5) Мы без цяжкасцей адрознівалі спеў жаўранка і салаўя (В.Вольскі).

8. Адзначце сказы, у якіх дапушчана пунктуацыйная памылка:

1) Вада пішчала ў старых, дзіравых чаравіках (Л.Дайнека).

2) Калі пад’язджаеш да возера Нарач з боку Мядзеля, на яго стромым беразе бачыш высокі, велічны гранітны манумент (К.Кірэнка).

3) Людзі хочуць, каб спяваў ім лес або калыханку, ці бяздумна-сонечную мелодыю маладой свежасці і весялосці (Л.Дайнека).

4) Водны настой смалянкі белаі лугавой ужываюць пры бяссоніцы.

5) На круглых камянях, што ляжалі каля шчарбатых, падзеўбаных сякераю парогаў, ужо натапталіся крохкія камячкі снегу (В.Адамчык).

9. Адзначце сказы з аднароднымі акалічнасцямі:

1) Міхал устаў ні свет ні зара і ўсё нешта капашыўся ля пуні (І.Мележ).

2) Была надзея, што там, наперадзе, натрапіцца патрэбная сцежка, і Лазар пашыбаваў напраткі (А.Асіпенка).

3) Пераступіўшы школьны парог, пачаўшы сваё жыццё ў калектыве, дзіця яшчэ думае ўслых, яно не можа быць без слова (В.Вітка).

4) Мы перасеклі возера і спыніліся адпачыць і пераначаваць у лесе (І.Шамякін).

5) Але як весела і міла тут пчолка ў вулях гаманіла! (Якуб Колас).

10. Адзначце сказы, у якіх на месцы пропуску трэба ставіць двухкроп’е:

1) Ва ўсіх сялян было _ па сорок сыноў ды дачок, па сорок коней ды валоў (У.Караткевіч).

2) А там, каля крынічкі, прымасцілася леснічоўка Альбуць _ светлыя мары, матчыны песні, вясна, калыска, невычэрпная крыніца натхнення для творчасці паэта (С.Белы).

3) Прыветліва загаманіў агонь і залатым бляскам расцёкся па тоўстых шурпатых камлях _ па зелені кучаравых елак, па шынялях і па тварах чырвонаармейцаў і партызан (Якуб Колас).

4) Многа вершаў прысвяцілі беларускія паэты рэкам _ Нёману, Дзвіне, Бярозе, Прыпяці.

5) У канцэрце прымалі ўдзел наступныя артысты тэатра В.Чарнабаеў, В.Кавальчук, А.Мельнікаў.

11. Адзначце сказы, у якіх на месцы пропуску трэба паставіць працяжнік:

1) Цяпер Саўка злез з печы, ажывіўся, парухавеў_словам, другім стаў чалавекам (Якуб Колас).

2) Не кавылі_пшаніца ззяе ў пацерках расы (М.Хведаровіч).

3) Звяры лізалі кару, абкусвалі маладую адраслю на каранях_цягнулі з калюжынак бураватую ваду, настоеную ім, дубам (А.Кажадуб).

4) І поўня, і непарушныя хмары, як і абрысы сквера,_усё нязвыкла застылае, як на малюнку (В.Гігевіч).

5) Лось пастаяў на зацененай дрэвамi дарозе, панюхаў густое паветра_і рушыў далей, пагарджаючы небяспекай (І.Чыгрынаў).

12. Адзначце сказы, якія маюць некалькі радоў аднародных членаў:

1) Вёскі трапляліся бязлюдныя. Толькі бегала, як апантаная, басаногая дзятва ды блукалі заспаня, лянівныя сабакі, а ў пяску кешкаліся куры (Б.Сачанка).

2) У расчыненыя дзверы ўрываецца святло ўсходняга неба, песні жаваранкаў і чыстае ранішняе паветра (Якуб Колас).

3) Прырода ўмее гаварыць і ствараць і настрой, і лагоду, толькі трэба ўмець яе слухаць (Я.Скрыган).

4) Пагусцеўшы, снег закурыў, як пытляванай мукою, лёгкія ўчарсцвелыя сцежкі, насеяўся ў грывы чырванаватай травы, пабяліў на старых, даўно не перакрываных стрэхах карычневы падсушаны мох (В.Адамчык).

5) Раніцай, на досвітку, пасыпаў дождж – не густы і не надта напорысты (В.Быкаў).

13. Адзначце сказы, у якіх трэба паставіць двухрон'е і працяжнік:

1) У лесе ўсё і дрэвы, і птушкі, і нават грыбы здзіўляла нас (Якуб Колас).

2) Мартын Рыль таксама думаў аб сваім доме, аб жонцы і дзецях і паступова пазбаўляўся сваёй няпэўнасці (Якуб Колас).

3) Здаецца, усё адны і тыя ж сосны з чырвонымі гонкімі стваламі, то падлесак з кустамі арэшніку ці чаромхі, а глядзіш і глядзіш, як мінаецца ён, і кожны раз усё нова, і свежа, і хораша (Я.Скрыган).

4) Адчуванне дакладнасці слова, уменне карыстацца ім, культура мовы і нават пісьменнасць усё гэта залежыць ад таго, як загучала слова, пачутае ў маленстве (В.Вітка).

5) У канцылярыі было многа моладзі і хлопцы, і дзяўчаты чым смехам поўнілася памяшканне (Якуб Колас).

РЕПОЗИТОРИЙ БГУ